

Регистрација и пословање у форми предузетника регулисано је Законом о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13 и 44/16). Предузетник је физичко лице које обавља предузетничку дјелатност у своје име и за свој рачун ради стицања добити, и као такав уписан је регистар предузетника.

Чланом 14. Закона о занатско–предузетничкој дјелатности прописано је да се предузетничка дјелатност може обављати као основно, допунско и додатно занимање. Захтјеви за поменути три вида пословања у форми предузетника уређени су чланом 15. означеног закона.

Чланом 15. став 1. поменутог закона прописано је да физичко лице које није у радном односу обавља предузетничку дјелатност као основно занимање.

На основу наведене законске одредбе, евидентно је да физичко лице, које отпочиње пословање у форми предузетника, а у тренутку регистрације није у радном односу, нема могућности избора начина обављања предузетничке дјелатности. Због императивног карактера цитираног члана, лице са описаним карактеристикама, обавезно је да своје пословање региструје као основно занимање, односно да је истовремено у својству власника и запосленог радника.

Чланом 15. став 2. наведеног закона, прописано је да физичко лице може обављати предузетничку дјелатност као допунско занимање искључиво личним радом, најдуже до половине седмичног пуног радног времена, под условом да је у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом.

Према рјешењу цитиране одредбе, очито је да је за регистрацију пословања у форми предузетника, као допунског занимања, неопходно да физичко лице испуњава два захтјева, који се тичу радног односа и радног времена. Стога, јасно је да физичко лице може пословати као предузетник у виду допунског занимања, ако је у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом. Код допунског занимања, као и код основног занимања, предузетник има својство samozапосленог лица.

Чланом 15. став 4. Закона о занатско–предузетничкој дјелатности прописан је изузетак од правила samozапосљавања лица, које обавља дјелатност у форми предузетника. Овим законским рјешењем прописано је да физичко лице које је у радном односу на неким другим пословима, студент, корисник пензије, као и у другим случајевима када посебним прописима није другачије уређено, може као додатно занимање да региструје предузетничку дјелатност ако запосли лице које испуњава услове за обављање тражене дјелатности.

Дакле, сходно поменутој одредби несумњиво је да додатно занимање представља начин обављања предузетничке дјелатности, у којем предузетник нема обиљежје samozапосленог лица, него је искључиво у својству власника ове индивидуално организоване форме.

Слиједом изнесеног, јасно је да вид занимања, у којем физичко лице може пословати као предузетник, зависи од његовог статуса у контексту одредаба члана 15. Закона о занатско–предузетничкој дјелатности.

Из садржаја постављеног питања, очигледно је да се у предметној ситуацији ради о странци која је у радном односу са непуним радним временом. Ова околност, искључује могућност регистрације основног занимања, јер се за овај вид пословања у форми предузетника могу регистровати само физичка лица, која нису у радном односу. За регистрацију оснивања предузетника у виду основног занимања, потребно је да странка изврши одговарајуће измјене у радно-правном статусу, како би се створиле претпоставке за регистрацију овог вида занимања.

Исто тако, чињеница да је странка у радном односу са непуним радним временом представља препреку да се странка региструје као предузетник у виду допунског занимања, јер је за регистрацију овог вида занимања, према одредби члана 15. став 2. Закона о занатско–предузетничкој дјелатности, нужно пуно радно вријеме код другог послодавца. Према томе, да би се странка регистровала као предузетник, у виду допунског занимања, неопходно је да је запослена на пуно радно вријеме код другог послодавца.

Имајући у виду поменута рјешења Закона о занатско–предузетничкој дјелатности и постојеће чињенично стање предметне ствари, тренутно странка испуњава услове за регистрацију оснивања предузетника у виду додатног занимања. Код овог занимања, важно је навести да предузетник не може сопственим радом обављати послове за које се региструје, него има обавезу запошљавања другог лица.